

Handläggare	Godkänd av	
Anders Forsell	eRO-UU Per Hulling	
Ersätter	Kurskod	Gäller från och med
1.0	LK1 SL	2022-01-07

Ledningskurs: Styrkeledare, 9 studieveckor

Bakgrund

Att leda räddningsinsatser i ett alltmer komplext samhälle ställer höga krav på räddningstjänstpersonalen och kommunens ledningssystem. Personalen behöver ha förmåga att leda både enskilda räddningsinsatser och bedriva övergripande ledning av räddningstjänstverksamheten, inklusive att tillsammans med andra aktörer åstadkomma gemensam inriktning och samordning. Lagkrav, arbetsmiljö, riskbedömning, taktik, metoder, teknik och ledarskap är några av de områden som påverkar ledning av kommunal räddningstjänst, oavsett om ledning bedrivs skadeområdesnära eller övergripande. Ledningsprocessen är central, liksom de rättsliga krav som ställs på arbetet och ledningssystemet. Även förhållningssätt, principer, systemsyn, beslutsdomäner, roller, taktik och makt och normer är aspekter som behöver förstås och hanteras.

Ledningsfunktionen styrkeledare beskrivs inom ELS¹ som en ledningsfunktion som förväntas kunna agera i rollerna sektorchef, räddningsledare och insatschef, såväl som i stödjande roller i både system-, insats- och uppgiftsledning. Räddningsledare beskrivs av ELS som en enhetlig roll med ansvar för att leda genomförandet av räddningsinsatser. En räddningsledare leder en räddningsinsats utifrån avsikter och ramar från räddningschefen eller den roll som har räddningschefens beslutsbefogenhet i detta avseende. Räddningsledaren ansvarar för att skapa inriktning och samordning av den pågående räddningsinsatsen över tid för att tillgodose det specifika hjälpbehovet. Kursens underliggande syfte är således att bidra till att skapa en enhetlighet för ledningsfunktionen styrkeledare och dess roller.

Utbildningen som riktar till ledningsfunktionen styrkeledare består av tre delkurser som bildar en helhet. Första delkursen motsvarar kursinnehållet och lärandemålen för Ledningskurs: Gruppleddare. Andra delkursen utgör progressionssteget från gruppleddare till styrkeledare och tredje delkursen utgör behörighetsgivande kurs som räddningsledare.

¹ ELS – Enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst

Behörighet

För att antas till kursen ställs vissa krav på den sökandes behörighet. Den sökande ska ha:

1. anställning i organisationen för räddningstjänst i en kommun eller ett kommunalförbund,
2. a. avlagt examen i räddnings- och säkerhetsarbete från utbildning Skydd mot olyckor, eller
- b. genomgått Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap med betyget Godkänd,
- c. eller genomgått utbildning motsvarande ovan enligt äldre utbildningssystem

Utöver formella behörighetskrav kopplat till tidigare behörighetsgivande utbildning som beskrivs ovan, så rekommenderas det att deltagare utöver detta har god erfarenhet av att ha arbetat som räddningstjänstpersonal för att tillgodogöra sig innehållet i kursen.

Urval

Om antalet platser inom utbildningen är färre än antalet behöriga sökande, får MSB göra ett urval.

Syfte

Kursen syftar till att ge deltagarna förutsättningar att utveckla grundläggande kunskap, färdighet och kompetens för att verka inom ledningsfunktionen styrkeledare samt i rollen som räddningsledare inom kommunal räddningstjänst.

Ett vidare syfte är också att uppmuntra och främja ett fortsatt lärande efter avslutad kurs.

Lärandemål

Efter genomförd kurs ska deltagaren kunna:

Delkurs A, Gruppledare:

- tillämpa ledning i roller inom ramen för ledningsfunktionen gruppledare
- utveckla förhållningssätt till ledarskapsperspektiv inom den egna organisationen samt utifrån agerande på skadeområdet

Delkurs B, Fortsättning till Styrkeledare:

- tillämpa ledning i roller inom ramen för ledningsfunktionen styrkeledare

- Utveckla egna resonemang kring ledningsrollen utifrån ett ledarskapsperspektiv både utifrån den organisation kursdeltagaren verkar inom samt under det skadeområdesnära arbetet

Delkurs C, Behörighetsgivande kurs för räddningsledare:

- tillämpa aktuell lagstiftning vid räddningsinsats

Innehåll

Under kursens genomförande behandlas en rad olika ämnesområden, både integrerat med varandra och som enskilda delar.

Delkurs A, Gruppledare: Innehållet lyfter aktuell lagstiftning² som påverkar ledning av räddningsinsats/händelse, med fokus på det initiala skeendet, samt att lämpliga föreskrifter berörs utifrån bl.a. ett skydds-nivåperspektiv.

Kursens del innehåller också anpassad, orienterande samhällskunskap utifrån organisationen för kommunal räddningstjänst och dess roll i ett större samhällsperspektiv. Vidare så lyfts viss grundläggande teoribildning kring bl.a. ledningsprocesser, förhållningssätt, principer för ledning, ledningsfunktioner, roller samt beslutsdomäner kopplat till kommunal räddningstjänst. Detta innefattar också grundläggande perspektivförståelse.

Innehållet lyfter också särskilt uppstart av räddningsinsatser samt initial ledning och organisering på skadeplats. Riskbedömning och riskteori behandlas t.ex. utifrån olika olyckstyper samt att ett miljöperspektiv följer kursens innehåll. Teknik, taktik och metodval utifrån olika olyckstyper vid räddningsinsats lyfts fram utifrån identifierat hjälpbehov. Kommunikation behandlas i kursen, t.ex. säkerställandet av kommunikation över tid, bl.a. att sambandsplaner följs och fungerar, grundläggande begrepp/handhavande kopplat till samband lyfts fram, att framkomstrappor kommuniceras inom ledningssystemet med en systematik, samt kommunicerandet av order, inriktning och bidragande information för lägesrapport. Förhållningssätt gällande det egna individuella ledarskapet, både inom organisationen samt skadeområdet behandlas och utvecklas i innehållet.

Delkurs B, Fortsättning Styrkeledare: Innehållet berör bl.a. syfte och innehåll gällande olika typer av förstärkningsresurser, både nationella, regionala och lokala. Innehållet behandlar arbetsledning med fler resurser på plats, men också när t.ex. hjälpbehovet överstiger resurstillgången initialt samt löpande och omprövande av riskbedömning. När det gäller ledning och perspektivförståelse, lyfts växling av olika typer av skadeområdesnära roller, perspektiv kring förhållningssätt och principer fram vid insats över tid, för att bl.a. skapa uthållighet. Vidare så lyfts ytterligare grundläggande teoribildning kring bl.a. ledningsprocesser, makt och normer, förhållningssätt, principer för

² Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

ledning, ledningsfunktioner, roller samt beslutsdomäner kopplat till kommunal räddningstjänst. Detta innefattar också aspekten perspektivförståelse.

Analys och omprövning av taktik- och metodval utifrån olika olyckstyper och händelser lyfts fram samt organisering på skadeplats utifrån ett uthållighetsperspektiv. Kommunikerande av lägesbild, viss mediehantering samt uppföljning av att kommunikationen inom ledningssystemet säkerställs. Innehållet lyfter också utökade samverkansbehov utifrån ett samhällsperspektiv vid räddningsinsats. Säkerställande av vanligt förekommande dokumentation för bidrag till exempelvis händelserapport samt olycksundersökning berörs också i kursens innehåll.

Delkurs C, Behörighetsgivande kurs för räddningsledare: Juridik för räddningsledare inom kommunal räddningstjänst (RLK) behandlar aktuell lagstiftning med tonvikt på Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, där bl.a. räddningschefens samt räddningsledarens skyldigheter och befogenheter lyfts fram. Innehållet behandlar på en orienterande nivå även annan, närliggande lagstiftning exempelvis del av trafikförordningen, miljöbalken, förvaltningslagen etc., som kan påverka räddningsledares skyldigheter. Kursen lyfter även fram området offentlighet och sekretess ur ett juridiskt perspektiv samt hur detta kan komma att påverka arbetet och personalen vid en räddningsinsats. Slutligen behandlas även områden som ansvarsförhållande, skadestånd och ansvar.

Pedagogik och metodik

Kursen utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I kursen tillvaratas fortlöpande resultat från forskning och utveckling, bl.a. utifrån de ämnesnätverk som drivs av MSB:s utbildningsorganisation samt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till ledningsutbildningarna. Kursens pedagogik bygger på att deltagaren är närvarande och aktiv under kursernas samtliga delar och utgörs av både teoretiska och praktiska moment under genomförandet.

Utbildningens pedagogik, metodik och undervisning syftar till att vara exemplifierande och förebildlig avseende människors olikheter, etnisk mångfald och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Upplägg och omfattning

Kursen genomförs med fokus på aktivt lärande genom bl.a. föreläsningar, diskussioner, scenarioövningar/case, seminarier, simulering samt interaktivt via lärplattform.

Kursen omfattar totalt 9 studieveckor, fördelat på studier genom både distans- och platsförlagd undervisning på MSB:s skolor. Den totala omfattningen för utbildning riktad till ledningsfunktion styrkeledare är 9 studieveckor, då de tre första studieveckorna motsvarar Ledningskurs: Gruppledare, sedan byggs innehållet på för Ledningskurs: Styrkeledare samt Juridik för räddningsledare för kommunal räddningstjänst (RLK).

Läromedel

Kurs- och referenslitteratur redovisas i separat lista inför deltagande. Ytterligare kursmaterial som krävs för att genomföra kurs tillhandahållas genom MSB:s lärplattform.

Även förslag på litteratur/läromedel som ger ett fördjupat perspektiv på innehållet tillhandahålls.

Bedömning och betygssättning

Under kursens genomförande kommer deltagarnas kunskaper, färdigheter och kompetens mätas mot uppsatta lärandemål och de bedömningskriterier för lärandemålen som anges för respektive kurs. Detta kan ske på olika sätt och vid olika tidpunkter under kursen, exempelvis både via skriftliga och praktiska bedömningstillfällen. För studerande som inte blivit godkänd vid ordinarie bedömningstillfälle ska förnyad prövning anordnas i nära anslutning till ordinarie bedömningstillfälle.

Möjlighet till ett ytterligare bedömningstillfälle ges i första hand inom ramen för kursens genomförande, därefter vid det kurstillfälle som är överenskommet med deltagaren och dennes organisation.

På kursen ges betyget Godkänt eller Icke Godkänt.

MSB utfärdar ett utbildningsbevis till den studerande efter godkänd kurs.